

**Q. Septimii Florentis Tertvlliani Carthaginiensis
Presbyteri, Opera Qvæ Hactenvs Reperiri Potvervnt
Omnia**

Tertullianus, Quintus Septimius Florens

Coloniæ Agrippinæ, Anno M. DC. XVII.

Aduersus Apelletianos, qui disputabant, an qui spiritum & voluntatem & virtutem Christi habuerit, ad ea opera dignum aliquid pœnitentia egerit, libri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71872](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71872)

A Q. SEPTIMII FLORENTIS TERTVLLIANI ADVERSVS APELLETIANOS LIBRI, CITATIO, EX LIBRO DE CARNE Christi, cap. 8.

ED quoniam & isti APELLETIANI carnis ignominiam prætendunt maxime quam volunt, ab igneo illo Præfide mali, sollicitatis animabus adstruam, & idcirco indignam Christo, & idcirco de sideribus illi substantiam competitse, debeo illos de sua paratura repercutere. Angelum quendam inclytum nominant, qui mundum hunc inflatur, & instituto eo penitentiam admisit. Et hoc, suo loco tractauimus. Nam est nobis ADVERSVS ILLOS LIBELLVS, an qui spiritum & voluntatem & virtutem Christi habuerit ad ea opera, dignum aliquid penitentia fecerit, quam angelum etiam de figura craticæ ouis interpretentur. Telleigitur penitentia institutoris sui, delictum erit mundus, siquidem omnis penitentia cōfessio est delicti, quia locum non habet nisi in delicto. Si mundus delictum est, quia corpus & membra, delictum, erit proinde & cælum, & cælestia cum cælo. Si cælestia & quidquid inde conceptum prolatum que est, mala arbor malos fructus edat necesse est. Caro igitur Christi de cælestibus fructa, de peccati constitit elementis, peccatrix de peccatorum censu, & par erit ipsius substantiæ id est, nostræ quam vt peccatricem Christus designatur induere. Ita si nihil de ignominia interest, aut aliam purioris notæ materiam excogitent Christo, quibus displicet nostra, aut eam cognoscant, qua etiam cælestis melior esse nõ potuit.

mentem ab ipso creata sunt. De sollicitatis autem animabus ab igneo illo Deo angelo iuxta Apellem, vide supra Tom. 3. lib. de dicit. ma cap. 23. num. 298. Et cap. 36. num. 431. ubi addit ex consequenti Auctor constituisse eum ante corpora animas viles ac multibres. De mundo ab illo instituto lib. de Præscript. aduers. lib. cap. 34. Et cap. 51. hæref. 19. numer. 324. De carne hominis præinde ad eodem extracta, nu. 78. cap. 8. li. de Carne Christi (ex qua hæref. ba de Jempha sunt) Et lib. de Resurr. carn. cap. 1. nu. 46. De Christi denique carne, non ab illo angelo creata, sed ex cælestibus sideribus fructa, contra Apellem late disputat Auctor dicti li. de Carne Christi cap. 6. ubi num. 56. citauimus similem locum li. 3. adu. Marc. Cōsentis in his omnibus Epiphanius, præterquam quod inferiorum Deum nuncupet, quem Auctor angelum igneum, quem autem agnoscunt B. Aug. hæref. 23. B. Ildor. li. adu. Marc. Hæreticus noster, B. Hieronimus & Gratianus in Catalogo hæretic. Hoc peculiare Auctori, quod de penitentia angeli creatis iam dictum est, scilicet & illud quod figuram craticæ ouis, Luc. 15. de illo interpretatur, quod gaudium fuerit in celo apud angelos Dei, de illo uno peccatore ad penitentiam conuerso. Quam contra malis Auctor interpretari de homine lapsus, & per Christum requisit, scilicet etiam alii veterum Doctores Hæreticus de iis que ad intellectum huius Fragmenti faciunt, quia vero promissum integram nos h. storiam hic citatur de Apelle & eius hæref. lib. 3. faciemus id quam paucissimum licet. APELLETIANUS itaque discipulus Marcionis, cui verbum Auctori citat dicti lib. de Præscript. aduers. hæref. c. 6. 30. ac 51. lapsus in facinoram, delictorum continentia Marcionensis (quam ille simulabat) ab oculis magistri Alexandriam fecerit. Inde ut alteram formam impugnat, illam virginem Philomenem, postea vero immane proflibulum, cuius figuræ & prodigiis indubius, librum addidit, quem Phaneroctis Philomenes inscripsit, quam quasi Prophetissam liquebat. De quibus vide Adnotat. nostras in eundem li. nu. 317. 174. 175. 176. ac 324. Et li. de Carne Christi ca. 6. nu. 54. Et ca. 24. num. 180. Neque vero de rector dicitur, sed & emendator Marcionis discipulus supra magistrum appellatur ad Auctorem li. 4. aduers. Marc. 17. cuius rationem videre est li. de Præscript. iam citato num. 324. Neque vero in hoc solum, quod vti illic dicitur: Vnum Deum superiorem faceret, alterum Dominum dicit, sed angelum facit, contra & in reliquis paulo prius recitis hæref. quas seductus à Philomene nouus induxit. In hoc nihil differt à Marcione, quod & Deum Moysi de quo lib. de Carne Christi cap. 6. nu. 57. & Legem ac Trophæas repudiari, scilicet lib. de Præscript. hæref. ca. 51. hæf. 19. n. 224. ubi etiam eadem cum Marcione hæref. commemorator: De animarum solarum salute ac negata resurrectione carnis, quam adeo impugnat Auctor li. de Resurr. carn. item quo solo Apostolo reuocet, sed Marcionis, id est, non toto. De quibus plerique uideri etiam est Epiphanius Theodor. Et Damasc. sed hoc Auctori peculiare: Habet præterea libros suos quos inscripsit Syllogismorum, in quibus probare vult, quod omnia quæcumque Moyses de Deo scripsit, vera non sint, sed falsa sunt. Quo fieri de iis aliud nihil adnotandum occurrit, quantum huc Lectorem dicto nu. 324. remissimus. Hoc vnum adiucium, non mirum esse, si Auctor ADVERSVS APELLETIANOS scripsit, quod (spe dicitur li. de Præscript. aduers. hæref. cap. 30. adserat: adhuc superfluit propius dicentes & succellentes Apellis.

LUC. 15.

B

C

D

An liber iste, ADVERSVS APELLE, an ADVERSVS APELLETIANOS inscribi debeat, aliquamdiu me dubitare fecit, quod inter ceteros hæreticos, aduersus quos scripsit Tertullianus, numeret Vincent. Lirinens. Apellem, ex quo etiam hæsitauimus num. plures essent Libelli ab Auctore aduersus ipsum & discipulos eius conscripti. Verum, quum toties facta Apellis mentione atque nullius alterius, nullam tamen libri cuiuspiam aduersus eundem mentionem præterquam hoc loco faciat: sic mihi credibile, & vnicum esse ab eo conscriptum, & ADVERSVS APELLETIANOS inscriptum. Maxime quum etiam Apelletianos B. Cyprianus nuncupet Apellis discipulos Epist. 73. ad Iubianum. Atqui obscuriora quidem sunt verba Tertulliani iam citata, sed hoc sibi vult: Argumentum libri aduersus Apelletianos potissimum fuisse: An Angelus ille igneus, mali præter, qui & mundum hunc iuxta illos inflatur, & sollicitatis animabus carnem adstruere: ad quod tamen spiritum & voluntatem, & virtutem Christi habuerit: dignum aliquid penitentia fecerit. Vt ipse qui dicitur, scilicet legitur de Præscript. aduers. hæref. cap. 51. hæref. 19. illum mundum inferiori permisuisse penitentiam, quia non illum tam perfecte fecisset, quam superior mundus inflatus fuisse. Quod ipsum interim pulcre contra illos retorqueo, illic ubi loquitur: de sua paratura repercutiens. Verum quod vocat hunc Angelum mali præfidem, sic explicat Epiphanius hæref. 44. ex sententia Apelle: Eius autem non bonus, & que ab ipso facta sunt, non bene facta sunt, sed secundum malam ipsius

TERTULLIANI OPERA

Q. SEPTIMII FLORENTIS TERTVLLIANI, CARTHAGINIENSIS PRESBYTERI, OPERVM FRAGMENTA PARADOXA.

D Q. SEPTIMII FLORENTIS TERTVLLIANI LIBRI DE PARADISO ARGVMENTVM, EX LIB. de Anima, cap. 55.

Gen. 1. Matth. 28. Apoc. 6.

ED in æthere habitatio nostra, &c. Immo, inquis, in paradiso, quo iam tunc & Patriarchæ & Prophete, ad pendices Dominicæ resurrectionis, ad inferis migrauerunt. Et quomodo Ioanni in spiritu, paradisi regio reuelata, quæ subiicitur altari, nullas alias animas apud se præter Martyrum ostendit? quo-

modo Perpetua, fortissima martyr, sub die passionis, in reuelatione paradisi solos illic commartyras suos vidit nisi quia nullis romphaea paradisi ianitrix cedit, nisi qui in Christo decesserint? Non in Adam noua mors pro Deo, extraordinaria pro Christo, alio & priuato excipitur hospiti? Agnoce itaque differentiam ethnici & fidelis in morte. Si pro Deo occumbas, &c. non in molibus febribus & in lætulis, sed in martyris, si tuum